

Jakelussa mainituille

LAUSUNTOPYYNTÖ

Sisäasiainministeriö pyytää kunnioittavasti lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta.

Vuoden 2014 alusta tulee voimaan uusi esitutkintalaki (805/2011), uusi pakkokeinolaki (606/2011) ja uusi poliisilaki (872/2011). Samalla kumoutuvat voimassa olevien esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain nojalla annetut asetukset. Lisäksi muun muassa voimassa olevissa esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetusta asetuksesta (575/1988) sekä poliisin tiedonhankinnan järjestämisestä ja valvonnasta annetussa asetuksesta (174/2008) olevaa sääntelyä on nostettu lakitasolle.

Sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön edustajista muodostetussa ryhmässä on valmisteltu luonnos valtioneuvoston asetukseksi esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta. Asetuksessa säädettäisiin esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 10 §:ssä, pakkokeinolain (606/2011) 10 luvun 66 §:ssä ja 11 luvun 4 §:ssä sekä poliisilain (872/2011) 5 luvun 65 §:ssä tarkoitettuja asioita. Asetus vastaisi pääosin edellä mainituissa asetuksissa olevaa sääntelyä kuitenkin uudessa esitutkintalaissa, uudessa pakkokeinolaissa ja uudessa poliisilaissa oleva sääntely huomioon ottaen, minkä johdosta asetuserä luonnos lähetetään lausuntokierrokselle ilman perustelumuistiot. Muistio laaditaan lausuntokierroksen jälkeen.

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään perjantaina 13.9.2013** osoitteella Sisäasiainministeriö, PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO. Pyydämme toimittamaan lausunnon myös sähköisessä muodossa rtf-tiedostona osoitteella kirjaamo@intermin.fi ja marko.meriniemi@intermin.fi.

Lisätietoja antaa tarvittaessa oikeusministeriön lainsäädäntöneuvos Jukka Lindstedt 029 515 0492 (poissa 15.7.–14.8.2013) ja sisäasiainministeriön ylitarkastaja Marko Meriniemi, puh. 071 878 8561.

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Kauko Aaltonen

LIITTEET

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta

JAKELU

Liikenne- ja viestintäministeriö
Puolustusministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiovarainministeriö

Eduskunnan oikeusasiamies
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtakunnansyyttäjänvirasto
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Rajavartiolaitoksen esikunta
Poliisihallitus
Tullihallitus
Keskusrikospoliisi
Suojelupoliisi
Rikosseuraamusvirasto

Helsingin hovioikeus
Itä-Suomen hovioikeus
Kouvolan hovioikeus
Rovaniemen hovioikeus
Turun hovioikeus
Vaasan hovioikeus

Espoon käräjäoikeus
Helsingin käräjäoikeus
Lappeenrannan käräjäoikeus
Oulun käräjäoikeus
Rovaniemen käräjäoikeus
Vantaan käräjäoikeus

Helsingin hallinto-oikeus
Kuopion hallinto-oikeus

Helsingin syyttäjänvirasto
Itä-Suomen syyttäjänvirasto
Keski-Suomen syyttäjänvirasto
Lapin syyttäjänvirasto
Pirkanmaan syyttäjänvirasto
Varsinais-Suomen syyttäjänvirasto

Poliisilaitokset

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
Poliisilakimiehet ry
Suomen Asianajajaliitto

Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Syyttäjäyhdistys ry

**Valtioneuvoston asetus
esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2013

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sisäasiainministeriön esittelystä, säädetään esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 10 §:n, pakkokeinolain (606/2011) 10 luvun 66 §:n ja 11 luvun 4 §:n sekä poliisilain (872/2011) 5 luvun 65 §:n nojalla:

1 Luku

Esitutkinta

1 §

Ilmoituksen kirjaaminen

Poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on kirjattava ilmoitus merkitsemällä esitutinnan toimittamista varten tarvittavat tiedot tapahtumasta ja asianosaisista sekä mahdollisuuksien mukaan myös muut esitutkintalain 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Ilmoitus voidaan tallentaa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävään henkilörekisteriin.

2 §

Merkinnät kuulustelupöytäkirjaan

Sen lisäksi, mitä esitutkintalaissa säädetään, on kuulustelusta laadittavaan kuulustelupöytäkirjaan merkittävä:

- 1) kuulustelun alkamis- ja päättymisaika, paikka, kuulustelija sekä muut läsnäolijat;
- 2) kuulusteltavan henkilötiedot ja epäiltynä kuulusteltavasta myös siviilisääty, elatusvelvollisuus, tulot ja varallisuus sekä moottoriajoneuvolla tehtyä liikennetikosta tai -rikkomusta tutkittaessa tiedot ajokortista;
- 3) kuulusteltavan asema esitutkinnassa ja sen muuttuminen;
- 4) esitutkintalain 7 luvun 10 §:ssä tarkoitettujen tiedustelujen ja ilmoitusten tekeminen;
- 5) kuultavan kieli ja kuulustelussa käytetty kieli;
- 6) esitutkintalain 9 luvun 2 §:ssä tarkoitetun kuulustelukertomuksen ja 9 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ääni- ja kuvatallenteen tarkastaminen; sekä

- 7) esitutkintalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu asianomistajan ja rikoksesta epäillyn kannanotto asian käsittelyssä kärkeäjäoikeudessa kirjallisessa menettelyssä.
- 8) syy kuulustelun toimittamiseen kello 22:n ja 7:n välisenä aikana;
- 9) syy, jonka vuoksi jonkun pääsy kuulustelutilaisuuteen on evätty esitutkintalain 7 luvun 12 §:n tai 13 §:n nojalla tai, jos joku on poistettu sieltä 7 luvun 18 §:n nojalla, sekä 7 luvun 19 §:n mukainen tilaisuuden varaaminen asianomaisille tietojen saamiseen ja kysymysten tekemiseen;
- 10) esitutkintalain 7 luvun 15 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen, tilaisuuden varaaminen vajaavaltaisen edustajalle olla läsnä vajaavaltaisen kuulustelussa ja läsnäolo, sekä syy mainituista velvollisuuksista poikkeamiselle; sekä
- 11) esitutkintalain 7 luvun 16 §:ssä tarkoitettu ilmoituksen tekeminen sosiaaliviranomaiselle ja tilaisuuden varaaminen sosiaaliviranomaisen edustajan lähettämiseen alle 18-vuotiaan kuulusteluun sekä sosiaalilautakunnan edustajan läsnäolo tai syy mainituista velvollisuuksista poikkeamiselle.

Asianomistajana kuulusteltavan yhteisön laillisen edustajan kuulustelupöytäkirjaan merkitään yhteisön tunnistamiseksi tarpeelliset tiedot sekä edustajan asema yhteisössä.

3 §

Esitutkintaa koskevat merkinnät

Sen lisäksi, mitä esitutkintalaissa säädetään, on esitutkintapöytäkirjaan tehtävä merkintä:

- 1) toimenpiteestä, johon tutkinnanjohtaja, tutkija tai muu esitutkintaviranomaisen virkamies on esitutkintalain 2 luvun 7 §:n 3 momentin nojalla ryhtynyt esteellisenä;
- 2) siitä, että asianosaisen esitutkintalain 3 luvun 7 §:n mukaiseen pyyntöön lisätutkimuksien toimittamisesta ei ole suostuttu, sekä siitä, että asianosaisen tarjoamaa aineistoa ei ole asiaan kuulumattomana otettu vastaan;
- 3) erityinen syy, jonka vuoksi esitutkinnassa ollut on esitutkintalain 6 luvun 5 §:n 3 momentin nojalla velvoitettu saapumaan tai noudettu uudelleen esitutkintaan aikaisemmin kuin 12 tunnin kuluttua edellisestä tutkintakerrasta;
- 4) siitä, että esitutkintalain 7 luvun 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty kuulusteltavan lailliselle edustajalle;
- 5) siitä, että joltakulta on esitutkintalain 11 luvun 3 §:n nojalla evätty oikeus toimia avustajana esitutkinnassa;
- 6) rikoksesta epäillyn määräämisestä mielentilatutkimukseen;
- 7) esitutkinnassa asianosaista avustaneen asianajajan, julkinen oikeusavustajan tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitetun luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tiedot; sekä
- 8) asianosaisen tukihenkilön tiedot.

4 §

Merkinnät pakkokeinojen käyttämisestä

Sen lisäksi, mitä esitutkintalaissa säädetään, on esitutkintapöytäkirjaan myös merkittävä syyteharkinnassa ja oikeudenkäynnissä tarvittavat tiedot esitutkinnassa käytetyistä pakkokeinoista.

2 luku

Pakkokeinot

1 §

Kiinniottamisen ja pidättämisen kirjaaminen

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, on kiinniottamisesta ja pidättämisestä kirjattava:

- 1) kiinniottetun tai pidätetyn henkilötiedot;
- 2) kiinniottamisen tai pidättämisen syy;
- 3) pakkokeinolain 2 luvun 5 §:n 1 momentin 2 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettu pidättämisen erityinen edellytys;
- 4) kiinniottamisesta tai pidättämisestä päättänyt virkamies;
- 5) kiinniottamis- tai pidättämisaika;
- 6) pidättämispäätöksen tekoaika;
- 7) aika, jolloin pidätetylle on ilmoitettu vangitsemisvaatimuksen tekemisestä;
- 8) vangitsemisvaatimuksen ja vangitsemispäätöksen tekoaika;
- 9) vapaaksi päästämisen aika;
- 10) milloin ja kenelle pakkokeinolain 2 luvun 4 §:n 2 momentissa tai 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty ja, jos ilmoitus on tehty vastoin kiinniottetun tai pidätetyn tahtoa, syy siihen; sekä
- 11) kiinniottetun tai pidätetyn kahlehtiminen ja erillistilaan sijoittaminen sekä toimenpiteen syy ja kesto.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on soveltuvin osin noudatettava myös, kun joku on muuten kuin pidättämispäätöksen nojalla sijoitettu pidätettyjen tiloihin.

2 §

Vangitsemisvaatimuksen tekoajan ja kiinniottamisajan kirjaaminen

Tuomioistuimen on kirjattava kirjallisen vangitsemisvaatimuksen saapumisaika taikka suullisesti tai puhelimitse tehdyn vangitsemisvaatimuksen tekoaika sekä vaatimuksen tekijän ilmoittama epäillyn kiinniottamisaika.

3 §

Viranomaisten yhteistoiminta vangitsemisasiassa

Vangitsemisvaatimuksen tekijän on ennen vaatimuksen tekemistä viipymättä ilmoitettava siitä syyttäjälle.

4 §

Ilmoitus matkustuskiellosta

Sen lisäksi, mitä pakkokeinolaissa säädetään, on toimenpiteestä päättäneen viranomaisen viipymättä ilmoitettava poliisille matkustuskieltoon määräämisestä, matkustuskieltoa koskevan päätöksen muuttamisesta, poikkeusluvan myöntämisestä ja matkustuskiellon kumoamisesta tiedon tallentamiseksi poliisin tietojärjestelmään.

3 luku

Salaiset pakkokeinot ja salaiset tiedonhankintakeinot

1 §

Pöytäkirjaaminen

Salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon käyttöä esittäneen tai siitä päättäneen taikka hänen määräämänsä virkamiehen on laadittava salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon päättymisen jälkeen ilman aiheetonta viivytystä pöytäkirja telekuuntelusta, tietojen hankkimisesta telekuuntelun sijasta, televalvonnasta, tukiasematietojen hankkimisesta, suunnitelmallisesta tarkkailusta, peittelystä tiedonhankinnasta, teknisestä tarkkailusta (tekninen kuuntelu, tekninen katselu, tekninen seuranta ja tekninen laitetarkkailu), telesoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta, peitet toiminnasta, valeostosta, tietolähdetoiminnasta ja valvotusta läpilaskusta.

2 §

Telekuuntelupöytäkirja

Telekuuntelusta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 5 §:n 3 momentissa tai poliisilain 5 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa vaatimuksessa ja päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) telekuunteluluvan antanut tuomioistuim;
- 2) telekuuntelun alkamis- ja päättymisajankohta kellonajan tarkkuudella;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 63 §:n 2 momentissa tai poliisilain 5 luvun 61 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden aika ja paikka sekä suorittaja;

- 4) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 5) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 6) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

Mitä 1 momentissa säädetään telekuuntelupöytäkirjasta, noudatetaan soveltuvin osin myös pakkokeinolain 10 luvun 4 §:ssä ja poliisilain 5 luvun 6 §:ssä tarkoitetussa telekuuntelun sijasta toimitettavassa tietojen hankkimisessa.

3 §

Televalvontapöytäkirja

Televalvonnasta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 9 §:n 4 momentissa tai poliisilain 5 luvun 10 §:n 6 momentissa tarkoitetuissa vaatimuksessa ja päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) televalvontaluvan antanut tuomioistuin ja päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) televalvonnan alkamis- ja päättymisajankohta kellonajan tarkkuudella;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 5) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

4 §

Pöytäkirja tukiasematietojen hankkimisesta

Tukiasematietojen hankkimisesta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 11 §:n 2 momentissa tai poliisilain 5 luvun 12 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa vaatimuksessa ja päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) luvan antanut tuomioistuin ja päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) toimenpiteen alkamis- ja päättymisajankohta kellonajan tarkkuudella;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;

5) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

5 §

Pöytäkirja suunnitelmallisesta tarkkailusta

Suunnitelmallisesta tarkkailusta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 13 §:n 3 momentissa tai poliisilain 5 luvun 14 §:n 3 momentissa tarkoitetussa päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) suunnitelmallisen tarkkailun alkamis- ja päättymisajankohta;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 5) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

6 §

Pöytäkirja peittelystä tiedonhankinnasta

Peittelystä tiedonhankinnasta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 15 §:n 2 momentissa tai poliisilain 5 luvun 16 §:n 2 momentissa tarkoitetussa päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) peittelyn tiedonhankinnan alkamis- ja päättymisajankohta;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 5) toiminnan keskeiset vaiheet;
- 6) tehtyjen ja käytettyjen harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen sekä valmistettujen ja käytettyjen väärrien asiakirjojen laji;
- 7) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

7 §

Pöytäkirja teknisestä tarkkailusta

Teknisestä tarkkailusta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 18 §:n 4 momentissa, 20 §:n 4 momentissa, 22 §:n 4 momentissa, 24 §:n 3 momentissa tai poliisilain 5 luvun 18 §:n 4 momentissa, 20 §:n 4 momentissa, 22 §:n 4 momentissa ja 24 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa vaatimuksessa ja päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) luvan antanut tuomioistuin ja päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) teknisen tarkkailun alkamis- ja päättymisajankohta kellonajan tarkkuudella;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 5) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

8 §

Pöytäkirja teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta

Teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta on laadittava pöytäkirja, johon on merkittävä:

- 1) teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) teleosoite tai telepäätelaitte, johon toimenpide on kohdistettu;
- 3) estettävänä, paljastettavana tai selvitettävänä oleva rikos, päätöksen voimassaoloaika ja päätöksen mahdolliset muut ehdot;
- 4) teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimista johtava ja valvova virkamies;
- 5) teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisen alkamis- ja päättymisajankohta;
- 6) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

Peitetoiminta, valeosto, tietolähdetoiminta ja valvottu läpilasku

9 §

Peitetoiminnan järjestäminen

Peitetoiminnan toteuttaa keskusrikospoliisi tai suojelupoliisi. Yksinomaan tietoverkossa tapahtuvan peitetoiminnan voi toteuttaa myös poliisilaitos.

Keskusrikospoliisin päällikkö, suojelupoliisin päällikkö ja poliisilaitoksen päällikkö määräävät yksiköissään peitetoiminnan toteuttamisesta vastaavan päällystöön kuuluvan poliisimiehen.

Peitetoimintaa suorittamaan voidaan määrätä vain Poliisihallituksen hyväksymän koulutuksen suorittanut poliisimies, joka on tehtävään vapaaehtoinen, henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva ja jolla on tehtävän edellyttämä poliisitoiminnan tuntemus.

Poliisihallitus antaa tarkemmat määräykset peitetoimintaa toteuttavien poliisiyksiköiden välisestä yhteistyöstä ja vastuunjaosta.

10 §

Peitetoimintaa koskeva pöytäkirja

Peitetoiminnan toteuttamisesta vastanneen poliisimiehen on laadittava peitetoiminnan toteuttamisesta pöytäkirja peitetoiminnan lopettamisen jälkeen ilman aiheutonta viivytystä.

Peitetoiminnasta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 30 §:ssä, 31 §:n 3 momentissa tai poliisilain 5 luvun 31 §:ssä ja 32 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa esityksessä, suunnitelmassa ja päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) peitetoimintapäätöksen tekijä ja päätöksen antopäivä;
- 2) toiminnan alkamis- ja päättymisajankohta;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 5) toiminnan keskeiset vaiheet ja mahdollinen peitetoiminnan laajentaminen;
- 6) asunnossa tapahtunut peitetoiminta;
- 7) tehtyjen ja käytettyjen harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen sekä valmistettujen ja käytettyjen väärin asiakirjojen laji;
- 8) toimenpiteen esittäjän tai hänen määräämänsä pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen arvio toiminnan merkityksellisyydestä;
- 9) ratkaisu peitetoiminnan edellytyksistä;
- 10) rikoksentekokiellon toteutuminen;
- 11) mahdollinen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan ja valvottuun läpilaskuun osallistuminen;
- 12) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

11 §

Valeoston järjestäminen

Valeoston toteuttaa keskusrikospoliisi tai suojelupoliisi. Yksinomaan yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta tehtävän valeoston voi toteuttaa myös poliisilaitos.

Keskusrikospoliisin päällikkö, suojelupoliisin päällikkö ja poliisilaitoksen päällikkö määräävät yksiköissään valeoston toteuttamisesta vastaavan salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen.

Valeostoja suorittamaan voidaan määrätä vain Poliisihallituksen hyväksymän koulutuksen suorittanut poliisimies, joka on tehtävään vapaaehtoinen, henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva ja jolla on tehtävän edellyttämä poliisitoiminnan tuntemus.

12 §

Valeostoa koskeva pöytäkirja

Valeoston toteuttamisesta vastanneen poliisimiehen on laadittava valeoston toteuttamisesta pöytäkirja toiminnan päättymisen jälkeen ilman aiheetonta viivytystä.

Valeostosta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 35 §:n 3 momentissa, 36 §:ssä, 37 §:n 2 momentissa tai poliisilain 5 luvun 36 §:n 3 momentissa, 37 §:ssä ja 38 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa suunnitelmassa ja päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) toiminnan keskeiset vaiheet;
- 2) valeoston tulos sekä poliisin haltuun saadut esineet, aineet tai muu omaisuus ja selvitys siitä, mihin toimenpiteisiin niiden suhteen on ryhdytty;
- 3) pakkokeinolain 10 luvun 53 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 51 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittanut virkamies sekä tiedot tallenteiden ja asiakirjojen tai niissä olevien tietojen hävittämisestä ja niiden säilyttämisestä;
- 4) pakkokeinolain 10 luvun 54 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 52 §:ssä tarkoitetun tutkimisen suorittanut virkamies, asiantuntija tai muu henkilö;
- 5) tarjottu tai käytetty vastike;
- 6) tehtyjen ja käytettyjen harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen sekä valmistettujen ja käytettyjen väärrien asiakirjojen laji;
- 7) valeostosta päättäneen arvio toiminnan merkityksellisyydestä;
- 8) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

13 §

Tietolähdetoiminta

Tietolähdetoiminnan toteuttamisesta vastaava poliisimies tekee päätöksen tietolähteen hyväksymisestä.

Tietolähteeksi hyväksytty henkilö on rekisteröitävä. Rekisteröiminen on tehtävä siten, ettei se vaaranna tietolähteen henkilöllisyyden salassa pysymistä. Tietolähteen rekisteröinnistä päättää 1 momentissa tarkoitettu poliisimies.

Poliisihallitus antaa tarkemmat määräykset tietolähdetoiminnasta.

14 §

Tietolähdetoiminnan kirjaaminen

Pakkokeinolain 10 luvun 39 §:n 1 momentissa ja poliisilain 5 luvun 40 §:n 1 momentissa tarkoitettu tietolähdetoiminta on kirjattava.

15 §

Pöytäkirja tietolähteen ohjatusta käytöstä

Tietolähteen ohjatusta käytöstä laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 40 §:n 3 momentissa tai poliisilain 5 luvun 42 §:n 3 momentissa tarkoitetussa päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) toiminnan keskeiset vaiheet;
- 2) toiminnan alkamis- ja päättymisajankohta;
- 3) palkkion maksu tietolähteelle;
- 4) ohjatusta tietolähdetoiminnasta vastanneen virkamiehen arvio toiminnan merkityksellisyydestä;
- 5) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

16 §

Tietolähteelle maksettavasta palkkiosta päättäminen

Tietolähteelle maksettavasta palkkiosta päättää tietolähdetoiminnan toteuttamisesta vastaavan poliisimiehen esimies.

17 §

Tietolähdetoiminnan kansallinen keskus

Keskusrikospoliisi toimii muulla kuin suojelupoliisin tehtäväalueella kansainvälisen tietolähdetoiminnan kansallisena keskuksena ja vastaa tietolähdetoiminnan kansallisesta kehittämisestä.

18 §

Pöytäkirja valvotusta läpilaskusta

Valvotusta läpilaskusta laadittavaan pöytäkirjaan on merkittävä pakkokeinolain 10 luvun 42 §:n 3 momentissa tai poliisilain 5 luvun 44 §:n 3 momentissa tarkoitetussa päätöksessä mainittujen seikkojen lisäksi:

- 1) päätöksen tehnyt virkamies;
- 2) valvotun läpilaskun alkamis- ja päättymisajankohta;
- 3) toiminnan keskeiset vaiheet;
- 4) muu valvottuun läpilaskuun osallistunut viranomainen;
- 5) päätöksen ilmoittaminen PTR-rikostiedusteluksikölle;
- 6) valvotusta läpilaskusta vastanneen virkamiehen arvio toiminnan merkityksellisyydestä;
- 7) pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 1–5 momentissa tai poliisilain 5 luvun 58 §:n 1–4 ja 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, sen lykkääminen tai syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen.

Tiedonhankinnan suojaaminen

19 §

Tiedonhankinnan suojaamisesta vastaava pidättämiseen oikeutettu poliisimies

Keskusrikospoliisin päällikkö, suojelupoliisin päällikkö ja poliisilaitoksen päällikkö määrää yksikössään harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen ja väärin asiakirjojen käyttämisestä vastaavan salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen.

20 §

Harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen tekemisen ja oikaisemisen yleisistä periaatteista sopiminen

Keskusrikospoliisi ja suojelupoliisi sopivat pakkokeinolain 10 luvun 47 §:n 2 momentissa ja poliisilain 5 luvun 46 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjien kanssa

harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen tekemisen sekä niiden oikaisemisen yleisistä periaatteista.

Poliisilaitos tekee esityksen 1 momentissa tarkoitetun rekisterimerkinnän tekemisestä ja väärän asiakirjan valmistamisesta keskusrikospoliisille.

21 §

Poliisin tiedonhankinnan valvonta

Sisäasiainministeriö asettaa salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöä seuraamaan ryhmän, jonka jäseniksi määrätään sisäasiainministeriön poliisiosaston, Poliisihallituksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin ja Helsingin poliisilaitoksen edustajat. Ryhmän jäseneksi kutsutaan oikeusministeriön nimeämä tuomioistuinelaitoksen edustaja, valtakunnansyyttäjän nimeämä syyttäjälaitoksen edustaja, Tullihallituksen nimeämä tullilaitoksen edustaja ja rajavartiolaitoksen esikunnan nimeämä rajavartiolaitoksen edustaja.

Ryhmän tehtävänä on:

- 1) toiminnan ja koulutuksen seuranta;
- 2) toiminnassa havaittujen lainsäädännön tai laillisuusvalvonnan kannalta tärkeiden seikkojen käsitteleminen ja raportointi sisäasiainministeriölle ja Poliisihallitukselle;
- 3) kehittämis ehdotusten tekeminen;
- 4) osallistuminen eduskunnan oikeusasiamiehelle poliisilain 5 luvun 63 §:n nojalla annettavan kertomuksen valmisteluun.

22 §

Salaisista pakkokeinoista ja salaisista tiedonhankintakeinoista laadittavat selvitykset

Esitutkintaviranomaisen on laadittava vuosittain selvitys pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettujen salaisten pakkokeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta sekä poliisilain 5 luvussa tarkoitettujen salaisten tiedonhankintakeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta. Poliisia koskevat selvitykset on toimitettava sisäasiainministeriölle ja Poliisihallitukselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa selvityksessä on mainittava tiedonhankintamenetelmittäin:

- 1) salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskevien päätösten lukumäärä;
- 2) perusteena ollut rikos;
- 3) salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon kohteeksi joutuneiden henkilöiden lukumäärä;
- 4) asunnossa tapahtunut peitet toiminta;
- 5) tietolähteen rekisteröintiä koskevien päätösten lukumäärä;
- 6) toiminnan merkityksellisyys;
- 7) salaisen pakkokeinon käytöstä ja salaisen tiedonhankintakeinon käytöstä ilmoittaminen;
- 8) kuuntelukieltojen alainen kuuntelu;
- 9) ylimääräisen tiedon käyttäminen;

10) toiminnan yhteydessä havaitut ongelmat, kehittämistarpeet ja muut merkittävät seikat.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa selvityksessä on myös mainittava harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen ja väärin asiakirjojen määrä ja laji tiedonhankintamenetelmittäin.

4 luku

Voimaantulo

1 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

